

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Adversvs Omnia Catabaptistarvm Prava Dogmata Heinrychi Bullingeri lib. IIII

Bullinger, Heinrich

Tigvri, 1535

VD16 B 9759

Diuini cultus summa linea sancte iurare

urn:nbn:de:hbz:466:1-35433

peierat. Creditur enim per fidem et religionem quam in deum habet uel dixisse, uel seruaturus esse: ille uero per illum fallit. Quid uero commune cum deo habere poterit qui falso iurans, fundamentum dei ueritatem & iustitiam ipsam de deo remouet? In usum ergo proximi iusiurandum à domino præceptum est. Cum autem omnis lex et propheta de his duobus præceptis pendeant, Diliges dominum deum tuum, ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & ex omni mente tua: & Diliges proximum tuum sicut teipsum. Et ipsum iusiurandum, dei quem unice diligis & obseruas contestatio est, inq; proximi commodum datur: quis audebit præter omnem scripturæ authoritatem iusiurandum de populo dei tollere?

Summa linea est diuini cultus sancte iurare cum fiducia in deum, quam sacramenti uerbis abunde declaramus, & impletur à nobis primum præceptum quod dei charitatem præscribit: testamur enim diuini nominis obtestatione deum nobis præcipuo loco esse & magni precij in cordibus nostris, cuius gloriã hac obtestatione unice promotã cupimus, omnibusq; cognitam. Iã si proximi salus poscit ut iurẽ, ut omnis controversia et lis inter fratres dirimatur, ut cõcordia et pax cõfiat, ut obediatur magistratui, quis non uidet præceptum de charitate proximi implere? Iureiurãdo deus offendi non potest, uocatur enim testis ut si minime no

bis credatur, at ideo credatur quod propter quam-
 cunq; rem non simus illum prodituri. Nec proximus
 offenditur, in eius enim usum iusurandum datur, ut
 aut agnoscat uerū esse quod prius ignorabat, aut cer-
 tus sit sibi à proximo uel non irrogatum iri quod de-
 precatur, aut fieri quod optat. Tā abest igitur ut pius
 non possit iusurandum dare, ut impius futurus sit qui
 neget, dum res postulat hoc teste digna. In summa, iu-
 risiurandi per nomen dei ratio totum cultum dei &
 religionem includit ac complectitur. SIMON.

Si pace tua fieri posset, plura haberem quæ propo-
 nere tibi uellem, non ut repugnarem, sed ut scrupi qui-
 dem quos adhuc habeo mihi per te eximerentur.

IOIADA. Profer si quid habes. SIMON.

Christus adiicit causam quæ mihi uidetur satis iu-
 sta & sufficiens, cur non debeamus iureiurando roga-
 ri, quod nihil possimus ne pilum quidē mutare. Vide-
 tur ergo hac ex causa prohibita omnis iuratio, quod
 nihil eorum prestare possumus, quæ iurando recipi-
 mus. IOIADA. Si hæc legitima satis est cau-
 sa, iam ne ipsum (etiam) uere poterimus proximo re-
 spondere. Dicit frater fratri se crastino adfore, etiam
 est. Non uenit uel morte uel morbo occupatus, non ob
 id arguitur mendaciū, neq; ei quidquam imputatur, ne-
 cessitas enim excusat. Sic etiam cum ad rogationem à
 magistratu uocatus, iureiurādo respondet, non sic re-
 spondet,

spōdet, ut dei summi potestas nō iure quoq; possit excipere. Quū aut iuraret Abrahā ipsi Abimelech, nōne iurabat se aliquid prāstiturū? Cur ergo fecit? quum catabaptistæ negent eum quidquam posse? imō contendant Christum id uoluisse? SIMON. In ueteri forte testamento liceret in nouo non item. IOIADA. At Abraham ante 430. annos hoc sacramento ante legem respondit. Et non fuit sub lege, sed sub fide. Apostolus enim patrem nostrum eum facit propter fidem. An uero peccatum aut malum esse potest quod deus ipse & Christus facit? SIMON.

Deus potestatem habet faciendi quod tibi prohibet: ipsi enim omnia sunt possibilis, tibi non item.

IOIADA. Si nihil nobis faciendum quod impossibile est factu, iam hostes nobis non erunt diligendi. Colligemus enim sic: Deus potest diligere inimicos, ego non possum inimicos diligere: ergo non debeo. Quis sic insanit? SIMON. Si per solium iurare non licet, quanto minus per deum ipsum qui in solio sedet? IOIADA. Ad hæc satis iam responsum est. Si de periurio aut deiurio loqueris, non inepte dicis, sic enim deus uetat quo minus deieremus. Si de sacramēto, ineptissime colligis, nempe sic: Si per solium dei non est sacramentum præstandum, ergo per deum ipsum non est præstandū. Per omnem enim creaturam non redditur iusiurandum legitime atq; ut